

16 B. P. 20

14-2-70

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΕΠΙ ΑΠΟΔΕΙΞΕΙ

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ

Αριθ. Έρωτ.

Κετ. II, 11/1970

4.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

✱

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1-8 Φεβρουαρίου 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Περιγραφή του χειρικού
βίου

Εἰς ἄγιον Ἰωάννην ἁγίου Βασίλειον Ρεδίμνης
ἢ σωρά

Τὰ πρωτοβρίζα (πρωτοβρόζια) καὶ χειρ
χὸς ἐποιμαγεν τὸ βώρο, τὰ θυγάστρα
(ἄροτρον, θυγόν) καὶ τὰ γῶα. Τὸ βώρο τοῦ
ῥοκκίνιζε καὶ τοῦε καθάριζε ἄσυν
τὴν ἴρα καὶ τὸ μαυροκούκι (σπαρδία).
Τὸ γυνί (ἔνι) τοῖ εκατίδες τὰ βαρεῖ
βροῦ παρκιᾶ (διδύκοντος). Τὰ βούγια
(βόδια) τὰ τὰζε κατὰ γὰ ν' ἀνέχουν
ἐν βαρύν. Σκούρευε τὰ ματτὰ σάβρα
νέ βρόν κατὰ (ἰνιὰκιν πύραν) νὰ μὴ ἐν
γυθούνε ἄσυν τὴ γύζα. Ἐντερά ζερε
"βρόνομα τοῦ Θεοῦ" καὶ σήγαινε βρό
χωράρι. Πάντα Δευτέρα μίρα. Πάντα κυ
νηγούσε τὰ γειβάδια. (ἔσπεινε ὠρῶτα τὰ
δυνατὰ χωράρια ἐν ἀνοίξαν καὶ μικρὲς ὠγ
γες) Πρῶτα ἔσπεινε στάρι κι ἄσπικας (καὶ
1= τὰ ἔρτιαχε

του; ἢ... ἀερεσολέρα... κορινθία... διενέμετα... ἐνδὲς
μετα... ἐόν... γάρον... ἰών... σπαδίων... ..

μετά) κονκιά', βίκο, ταχή (βρώμη) κριθά-
ρι κ.λπ. Τα χωράφια δὲν ἐξισαίνονταν
γιατί δὲν ἦσαν θησάσματα. ἦσαν γὰρ
θησάσμα ἕκαστε - νε τὰ χόρτα εἰς ὅλους
(θυμάρια) ὡσὲν εἰς χωράφι, ἅπαντες εἰς
χειμῶνα (τὸν παριζόντα). Ὑστερα τὸ κῆνος
(τὸ ὄρμηκε) ἔνα ἀγέρι ὡς τὸ ζερε κα-
ζουρχιά. Κατὰ τὸν Ἀπρίλη ἢ Μάη μή-
να εἰς τὸ θανάκῃ 2 ἢ 3 φορές. Τὸ δεύτε-
ρον ἀγέρι τὸ ζερε (καὶ τὸ ζερε) διόζωμα.
Ἐσώρνε βώρους - βώρους ὡς εἰς χωρίον
με ἀνδακίες ἢ με ὡσὲν πον. Κάνανε
ντρέτα (εὐδῆα) γραμμή. Ἀρχίγει τὴν βωρὰ
με τὴν εὐχή "εἰς ὄνομα τοῦ Θεοῦ," ἔκανε
εἰς χωράφι με ἀνδακίες "καὶ εὐδῆαν γρα-
μμήν," εἰς ὅσα καζουρχούμενα ἔσώρνε.
Δὲν ἔβαντες εἰς τὸ ἴδιο θυμητριακό συνέχεια δύο
χρόνια εἰς χωράφι. Τὸ χωράφι τὸ βώρνε
τὸ βώρνε δύο χρόνια συνέχεια. Ὑστερα τὸ-

Ήτανε και μερικοί που βάζανε τὰ δι-
κά-ν-τους και δι' χοράζανε. Τὸ ἄγρι
εἶχανε ἕνα (μ)σταβάρι, ἄγρι, χέρι, σταβάρι,
σταβάρι, εὐγῆτες (γιὰ νὰ σπρώχνονται ἢ σὺν
διη και τὸ σταβάρι), καταζίδι, παρουντῖα,
γυνιάβαρα, γυνί (τὸ μόνον σιδυροῦν με-
ρος). Τὰ ἄγρια τὰ βάζανε μὲ ἐρίδι, βή-
ρακα, κεσάρνι, βίτζα, ζυζορά.

Ἡ βουκέντρα ἦσανε μιὰ βέργα που εἶχανε
ἐπὶν ἄκρα ἕνα σιδυροῦ κατσοντάκι (εἴη
μα σελίδος 10 τοῦ βιβλίου). Με' τ' αὐτὴ
ἐκασάρνε τὸ ἄγρι, τὰν τὰ χορὰ και τὰ
χώματα. Με' τὸ βιζοκίνο (εἴημα σελί-
δος 10 τοῦ βιβλίου) ἔδωσαν τοὶ βιζοκί
και ἐσώδωνε (ἰσοσώδωνε) τὸ πυράρι ἐπὶ ερ-
βοῦς (ερβώγια). Ἐπὶ εὐσώδωμα (ἰσοσώδωσιν)
ἐχρηάζουντονε και ἡ πλουγκράνα.

Γιὰ τὸ σώσιμο τῶν βιζων, τὸ βιζοκό-
σισμα, τῶν πυράριων εἶχε τὴ τράβα,

τὴ σκαρίδα. Μὲ τὸ πλάσμα ἔκαρτε τοὶ
γέροντες ποῦχανε πέρες. Τὸ σκάσιμο τὸ
κανε· ν. ὁ σκάτης (βελδὸς τοῦ γυμνασίου, τοῦ γυ-
μὰ ἑαυτοῦ ἡμέτερο).

Σημείωσις. Οἱ πατέρες πάντα νῦν ἐμοὶ
ἔσαν ἀντάκια

Θερίσιος

Τὸ δέρος ἄρχιξε ν. Δευτέρω μέρα πάντα
τὸ πρωτοχούρη (Τούνιον). Ἐφαίτο αὖ
τοῦ καιροῦ καὶ τὴν κατάστασι τῶν ἐπαρ-
μύνων (σταγίων) τὸ ἄρκευμα. Τότε ἐβί-
5 ὄντι ἐβί' ἡ τοῦ μύνα κ.τ.θ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Πρὶν ὅμως γὰρ καὶ πρὶν τοῦ παρόντος
κάνα (γέστη) ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἀνέ-
σαν στὸ χωράρι μὲν δεξιά θέρεισαν. Ἐάν-
νε, μερκοί μόνον, ἐναμύλαμα καὶ μάνδια
εἶα πέρια γὰρ νὰ μὴ τοῖ ἀπείραζοντε
τὰ σταχνα. Ἐφαγοδοῦσαν μαντινάδες γὰρ
τὸ δέρος καὶ τὴν ἀγάλη. Δὲν ἤρχονταν
ἄλλοι τ' ἄλλα μέρη θέρειταδες. Ἐτάναν οἱ

του; ἡ... ἀπερροζέρα... κορινθία... διενέμετα... ἐνδὲς
μετά... εὐν... γάμον... τῶν... παίδων... ..

χωριανί. Ἐδρίσανε μί' δ' αὖθις
(εὐήματα 1 καί 2 τῆς ἐξίδος 12)
σοῦχονε κόγι ἄρρα ντρίτα (ὁμαγή) κε
ἄρρα ὀδοντωτή, Τά' δ' αὖθις τὰ σάγε ε
χαρκιάς τοῦ χωριοῦ. Ὅσα σφαρμένα βανεν
ἡ χέρα τοῦ θριβῆ (τὸ χέρι τοῦ θριβῆ)
τό' ἔσανε ωτάμα. Τά' εὐαδματα τὰ δέτα
νε (τὰ βαναν) ὠρρα' μαγι' καί μί' τὴν ὅλα
μωάντα (αἱ κεφαλαί τῶν σταχίων ἦσαν ὅλα
μαγι') κι ἔκαναν ἀγκασέ. Πόρρ' ἀγκασέ
κάνανε ἕνα χερόβρα. Οἱ ἀγκασέ μωαίνα
νε (ἔτοιμαδεζάντο) χερα (κατὶ) εἰς χεράρι.
Ἦν ἦτανε ἔρρα τὰ σφαρμένα κατὶ ἔρρα
ἦρα (ἔβηρτατο ἀπὸ τῆς ἐξίδος τῶν θριβῶν)
οἱ γυναῖκες ἔβερναν εἰς ἕνα ὑριμένε μί
ρος τὰ ἀγκασέ καί οἱ ἄντρες ἔδένανε
τὰ χερόβρα. Οἱ ἀγκασέ ἐμωαίνανε ἄρρα
βαντίετিকা (αἱ κεφαλαί τῶν σταχίων ὅτι ἔ
βαναν εἰς τὴν μέσην, καί ὅτι ἦσαν ὅλα, εἶχον
ἐντίδερτον δινένειν ἀπὸ τῶν ὑδατοῖσων).

'Ο γυνάς εώχαινε πρὶ νὰ βάλῃ γάλα
 μέσα καὶ τοῦθ' ἔκρετο κρὸς τὸ ὕδωρ
 (τὸ ὕδωρ) μὲ τὰ ὕδατα τῶν ἑχμῶν (γυνῶν) εἰς
 με (μέχρι) νὰ γίνῃ σπέρμα τοῦ αἵματος τῶν (τὸ
 ἑλκυστῶν). Μετὰ μὲ μιὰ ὑπερβολήν (ἐκείνη)
 ἔχειρε τὸν αἵμα μὲ «μείγμα» κοῖτης τῶν θυν
 γυνῶν καὶ νεροῦ. Ὑποὶς εἶχα ζεραδὴ ὁ αἵ
 τος τῶν ἔβανε τὰ χροῖστα μέσα καὶ τὰ
 ἐκρίνανε ἔσχα' αὐτὸ νὰ μὴν εἶναι οἱ κερατὴ
 ὁδὸι μιὰ μαστῶτα (αὐτὸ μὴν διενδύειν). Τὸ ἄλγος
 ἔχειμα ἔχοντο-νε τὰ δαβλάκα καὶ τὴν Ἀντίρα
 ἀρχὴς τοῦ ἀλγόνου, ἀλγόνου (ἀλγόν) ἔχα καμῶνα
 (κατὰ τὴν 9-10 ὥρην αὐτὴν τὴν θερμότητα ἔχει ἡ
 γυνή). ἔβανεν ὁ νεοκέρως τὰ ἔχον εἰς ἄλγος
 νι μὲ ἕνα σχοινί εἰσέφερεν αὐτὸ τὸ γαίμα
 καὶ αὐτὸ τὴν ἄκρα τὸ κράτει (τὸ κρατοῦσε).
 Τὰ ἔχον² γυρίανε γύρον-γύρον εἰς ἄλγος
 νι καὶ αὐτὸς τὸν ἐκρούσαν αὐτὸ ὡς
 Μερκοὶ εἶχαν καὶ βυζούριο βύσμα βελίδας 21
 $1 = \text{ἔχον}$ $2 = \text{ἔχον}$

του ; Ἡ... ὑπερβολήν... ὑπερβολήν... ὑπερβολήν... ὑπερβολήν...
 μετὰ... τὸν... γάλακτος... τῶν... ὑπερβολῶν...

του βιβλίου) που άγωνεύανε. Απτός είχε
βαράκους (επιμήκη ωρίονια) γή(γ) ένυχια (αποσχι
δες εκτηρών θίδων). Ήσανε δυό κομμάτια και
είχενε μήκος (μήκος) 1,50 μ. και πλάτος 980 μ.
Μ' ένα σύντερο κατσουκωτό (κυρτόν) στην ά
κρα έφτανε ως τα γούρα του γυαλιού, (έν το
σύντερο ήσανε κοντό μεταξ' των γούρων και
του σύντερου έμεινανε σκοινί που τα ένωνε),
που βάνανε στα βούγια. Το βωρόσυρο του
έρνανε τα βούγια. Πάνω στο βωρόσυρο έβλε
κε ή καθότανε ο άγωνεύων ή έμεινανε παιδί
εισέδης ήσανε άγαρρο (άγρο) στο βωρόσυρο βίνα
με σέτρα βαρε (βαριά) για να καλή ο βωρόσυρος.
Κάθε που δέγα άγωνεύοντε τα βούγια που βή
νανε ήσανε σως είχανε μια δούλα ή ένα
δύμαρμα. Όσα βούγια δέν έβλεπε ο βωρόσυ
ρος (εις την περιφέρειαν και το κέντρον τής
γυναιού) τα αποσύνδε ένας έκεία που γυρίγα
νε τα βούγια με το χαχάρι (ετήμα βελίδος
22). Κάθε μέρα άγωνεύανε 7 ώρες 10 δου
* 20 καρέκλα

ρες ἀνάφορα μὲ τὴν κάγα' εὐόκανε.
 Για' νὰ κρίχουν τὰ ἔχνη εἶχαν μιὰ βίτσα
 (σχετικῶς ἐκτὸν βραστὸν ἐνὸς θάρινου ἢ δένδρου)
 ἢ μιὰ μακρὴ βίτσα. Κάδινος ἀγώνισε τὰ εὐαρ-
 μένα ντον μὲ τὰ δικά ντον βούγια.
 Τὸ ἀγώνισμα ἐτετεῖνε κάθε μέρα σὲ
 4 ἢ ὡρὰ πᾶν καὶ (περίπου)
 'Όντε-ν-εὐρίτζεν ὁ νοικοκύρης μὲ τὰ βούγια
 ἔτραχύνειν για' νὰ ὠρῶ ἢ γι-ὡρὰ μὰ
 ρε μαντινάδες γιὰ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν
 ἡ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

θῆς εἶχα (μ)παζωνιάνε τὰ σάχνα ἔμα
 γίνονταν-νε σὲ μέν με τὸ θρινάκι καὶ γίνον-
 τε-νε-τὸ μάζαρα. Ἦτανε μακρόστενο (ἐσθμηκὲς).
 'Όντε-ν-εὐρίτζανε εἰχανὸς βορρῆς (βορίας) οἱ ἄνθρωποι
 μὰ κι οἱ γυναῖκες ὅταν ἦτανε ἀνάγκη ἔρι-
 πνονταν. Ἐκανονίτζανε ὁ καρπὸς νὰ ὠρῆ
 σὲν ὡρὰ μαντα (σχετικῶς) σὲ μάζαρα. Ἐσὰ
 ἡγεῖσθ

του ; Ἡ... ὠρεπεσοζέρα... σερριοναία... δινερέμα... εὐδὲς
 .ρετὰ... εὐν... γάρον... τῶν... σαιδῶν...

ἐκαθαρίζοντα νε ἄσπυ τ' ἄχρα. Ἰέκειν νά ἡ
πάντα ἐρέγοντα νε ὑπόσωσα. Τὰ κόντζα (τά
χονδρά τεμάχια τῶν βραχιῶν πρὸ ἱμενῶν) τὰ
παράβηναν με παρὰβύρες (τὰ ἐκπύουσαν με
βκοῦσες) ἀπὸ θυμὸν κι ἔτσα τὸ ὡχιά ὡχόν
βτάρι ὄντε-ν-εἶχα τερεϊώσουν τ' ἄχρα ἄ-
σπυ τὸ μάζαμα ἦτανε καθαρό. Ὅσο δὲν
ἦτανε τὸ βάνανε με κόκκινα τὰ γυκῶνανε
ὁσο ὡχιά (ὡχί) γυζα' μωρουδῶνανε καὶ τὸ
ρίχνανε ὄντε-ν-ἐρύσανε ὁ ἄρας. Ἰέτσα ρεύγα
νε τ' ἄχρα καὶ καθαρίζοντα νε καὶ τὰ κόν-
τζα ἀπὸ κσιονά (ἐκπύου) καὶ κραδῶσανε ἔχρα
ἐκπύουσαν παρὰβύρα (βκοῦσα).
Σωρὸς ἐχίνεντο τὸ βτάρι (ἡ τὰ ὑπόσωσα ἡγ-
νεύομενα εἶδη) καὶ με' κόκκινα τὸ βάνανε με
σακκιά. Ἰρίχον νά μωῖ στα' σακκιά καρῶ-
νανε με' μέση τοῦ σωροῦ τὸ θρινάκι καὶ
κάνανε γύρω-ν-τον ἓνα κύκλο σὺν καρ-
πῶ. Ὁ καρπὸς δὲν ἐκαθαρίζοντα νε μωχίό (ὡχί)
παρὰ ὄντε (ὄταν) δεξιά-ἀριστερά τὸν μεθεῖρη γύ-
ρω-ν-τον

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

με καλλοναίς και διβορίσματα. Κάθε τόσο
αλλάζουμε το είδος των υφάνων (ξρημίσματα).

Πυραι

Φωτιές άρτανε ^{και άρτομε} μόνο το Μεγα Σάββατο τα
μεσάνυχτα. Τη ήμε δρανό. Την ανάβαινε
στο (μ)αρίβοχο το έκκρησας. Τα ζύγα τα μα
ζώνανε τα κοσέρια μα και μεγάλοι (ξρημοί)
έβουδόνεσαν. Φέρνανε ζύγα άσων το δάδες παίρνα
νε και άσω τα σάγια (άσων ει οικοδεσποτα)
Όσων δέν έδίνανε τα κρέβατα την νύχτα
και έκαλυπνόντα νε τα ζύγα. Πολλά κοσέρια (και
δια) σπυγαίνανε και φέρνανε κοντσούρια χοντρά
άσω την έξοχη ή μεσοδόκια (κερμούς δένδρων
σων έαροορίγοντο δια τας δέγας των σάγιων).
Όλα τα ζύγα τα κάνανε ένα σωρό πάνω δε
χανε ένα "έμοίωμα" του Ιούδα και του δίδανε
φωτιά. Τη φωτιά την άρτανε τα κοσέρια η ή ει
μεγάλοι. Ανάβαινε και ξανάβανε εκόμα σπυταντζι

κία (κροτίδας) και' ἔτσι' χελώνε οἷον, ὡς
 ἐπὶ κύνε' ἐκεία' γύρω. Μένε καὶ διαφορά ζοστία.
 Κονβιδάγουνε οἱ μεγάλοι καὶ γένε ὡς ἄρα
 νε μιά φορά "τόν Νούδα", ἂν ἔβαναν ὡς ἄρα
 γὰ ζύγα, ἀπὸ ὡν τὰ κρέβανε καὶ διαφο
 ρα ἐχστικά μὲ τὸ ἔδμο. Ἄπὸ τὸν ὅγαν
 θαίρουν γυνιά' κι οἱ χυρικοί οἷον κι ἔβαν
 νε τὸν Νούδα ἐπὶ ὡς ἄρα νενε.

Ἄπαντα ε' ἀνωτέρω περιγράφειν εἰς ἄξιον
 Ἰωάννην ἄξιον Βασιλέα Νέδμης ἀπὸ 1-2-70
 ἔως 8-2-70.

Προπορευτὴς Κυνόφως Λαμπιτάκης ἐτῶν 81
 ἔξ ἄξιον Ἰωάννην ἔχων γνώσεις στοχαρχεῖον
Συλλογὴς Νικόλαος Παπατάκης διδάσκαλος

του ; Ἡ... ἀπεροζέρα... ἀπριοναία... ἀπριοναία... ἀπριοναία...
 μετὰ... τὸν... γὰρ... τὸν... ἀπριοναία... ἀπριοναία... ἀπριοναία...

με

ἀγα

φω

με

στο

γιν

εβο

νε

πο

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

δια

απο

ων

ογα

τα

φω

με

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; *ἔναχοῦνται... καὶ... εἰς...*

τας. δ. μο. ἐργασίας... ἄλλα... καὶ... ἄλλας. μετρίως κομίσαν...

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; *... Μαζιέτα...*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων· ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ πρῶτους ὄρους· ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; *Εἰς. τας. μικροὺς διοικητὰς... εἰς. τας. μικροὺς διοικητὰς... εἰς. τας. μικροὺς διοικητὰς... εἰς. τας. μικροὺς διοικητὰς...*

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισα-

κατόροι κλπ.)... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ τῶν θέσις ;...

κατὰ. τὰς. ἀποστολὰς... ἐν. τῇ. πόλει... (Δι. ν. διατρεχόν. ἐκ. τῆς. πόλεως...)

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα)...

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάζονται ; ἐπαχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποῖαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; ...

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλοι ; Ἐάν ναι, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; ...

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαγαν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; *Εἰς. Μ. α. α. ρ. α. ν. ... δ. ι. α. ... δ. ε. ρ. ι. ε. μ. δ. ν. ...*
καὶ. εἰς. διάφορα. κεντρὰ. διὰ. ἐν. τῇ. πόλει. ἄλλοι.

β) Ἐπήγαγαν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; *Ἐπὶ. γαίαν. ... καὶ... ἐργα...*
το. ν. το. ὡς. κτλ. ἐλαί, τρυγαν. ροι, ἐμ. πο. ροι. ...

δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

α) Μ.ε... τ.ω.κ.χ.ν... κό.ω.ρ.ον. β) με! κα.ν.ε.ν... θ.α.μ.ν.ων,
 γ) δ.ι... ὀ.ρ.χ.ω.μα.τος.....

2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... Τ.ε... ε.ε.ε.ε. 1915

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... Τ.ε... ε.ε.ε.ε.ν.κ... ἄ.ρ.ο.τ.ρ.ον..
 ζω.ο. του 1922... Τ.ε... τ.ρ.α.κ.τ.ε.ρ... Τ.ε... 1945.....

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατασκευάζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ... Τ.ε... ε.ε.ε.ε.ν.κ... ἄ.ρ.ο.τ.ρ.ον..
 β) δί.φ.τ.ε.ρ.ον. Τ.ε... μ.ο.ν.ο.φ.τ.ε.ρ.ο. δ.ι.α.τ.ε.ρ.ο. ὀ.ρ.χ.ω.μα. Τ.ε...
 ν.ω.σ.τ.ε.ρ.α. με! τ.α. δ.ι.φ.τ.ε.ρ.ο. δ.ι. ε.ι.δ.η.τ.ε.ρ.ο.ι. (καρ.κ.ι.α.δ.ε.ς) τοῦ χωριοῦ

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. χ.ν.ν.ι. (δ.ν.ι.)	4. χ.ρ.ι.	7.....	10.....
2. φ.τ.ε.ρ.α.	5. β.α.θ.α.ρ.ι.	8.....	
3. ὀ.χ.ε.ρ.μ.	6. χ.α.λ.κ.α.δ.	9.....	

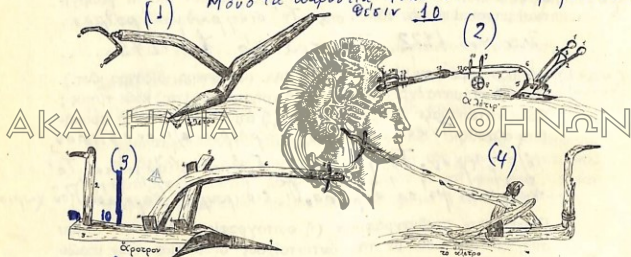
Αἱ ἀνωτέρω ὀνομασίαι εἶναι καὶ εἰς τὸ μονόφτερο

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ... ζω.ο. του 1945..
 3) Μηχανὴ θερισμοῦ ... Δ.ε.ν... ε.ι.ρ.χ.α.δ.ε.μ... ε.ε.ε.ε.ε.ι.

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν). Δ.ἐν. ἐῖρ.ἀ.ε.δ.η
 5) Μηχανή ἀλωνισμού .ψ.α.ο'. ε.ο'. 1965.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκευάζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον .θ.ι. ζυγὸν ρ.χ.α.ι. (μαραχ.κα.ι.)
 .ψ.ἡ.ρ.κ.α.ν. .κα.ι. .ω.ρ.ρ.ο.ι. .εἰ. δ.ω.π.α.ι. ἐφ.τ.α.ν.α.ν.
 .τα. .δ.ι.κ.ᾶ. .κ.ο.ν.ς. .ᾗ.ρ.εῖ.ρ.α.

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκο-
 νιζόμενα ἐνταῦθα; Με τὸ νῦν ἀριθμὸν εἶναι ἔχ. δ.ο.γ. ἔμοιρον
 Μόνο τὰ παρὰ τὰ εἶναι 20 ὡδύλους ἐμῶρος ἀπὸ νῦν
 εἰσιν 10

- 3) Ὑπογράψατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶ-
 ται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς
 ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν
 ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. χ.ε.ρ.ι. 6. β.α.β.α.ρ.ι. 11.
 2. ὀ.χ.ε.ρ.γ. 7. κα.ε.κ.χ.ε.ἰ.δ.ι. 12.
 3. ὠ.δ.α.ρ.ι. 8. ὠ.α.ρ.ε.ῦ.τ.ι.α. 13.
 4. β.α.α.δ.η. 9. γ.ν.ν.ι. (ὑ.ν.ι.) 14.
 5. β.ρ.ῆ.ν.ε.δ.ι. 10. γ.ν.ν.ι.α.β.ῆ.ρ.α.* 15.
 * Τὸ μέρος ὅπου μωαίνει τὸ γυνί (ὑ.ν.ι.)

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὧλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιδῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

...Τέ... ὕνι (ἡνι). ἦταν... ἐνός... εἰδους... δι' ἔργα
...ἐκ' εἰδῶν... ἑδαρῶν.....

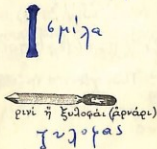
- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; ...ἔτε... σχῆμα.
...ἀροτρίασιν... παραχρησάμεναι... (ὡς ἐργάζετο)

6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; ...

Ἡ σπάθη ἦτο... ζυγίνῃ... ἄρον... πρένον... ἦταν... ἐκ'
ζυγίων... μέλαν... ἀροτρία... ἦσαν... ἦσαν... ἐκ' σιδηρῶν
ἔργων... καὶ... ἐκ' ἐξήκοντα... ἑδαρῶν...

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πρίονι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.).....
ἐκ' ἑκ' ἀρίδων, ἀρίδων, ἀράκων, σκεπάρνι, ζυγοφάι...
(ὡς τὰ κατωτέρω σχήματα).

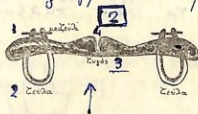

- 8) α) Διά τὸν ἄροτρον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἥμιονος, ὄνος. *Βοεῖς μὲν αὐτὴν τῶρα καὶ οὐκ ἔχουσιν ἤμιονος.*
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; *Ἄνθρωποι μὲν τὰς...*

- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἤτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; *Οἱ βόες καὶ αἱ ὄνοι ἀρχικῶς ἐξενγκένεσθαι οὐκ ἔμελλε διὰ τὸν...*

1
ζυγός ἀπὸ εὐδαιρέτου ὑλίου καὶ ἀπὸ βοῦδο καρο...

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λούρα, ζεύγες, πιζεύλια κλπ.). *Πτο... καὶ εἶναι... ἀναγκαῖος μὲν... ὄν... ἀπὸ... 2. ζυγός... 3. ζυγός... 4. ζυγός...*

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαιτέρως τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. *ζεύγος... εἶναι... φαλαῖα... καὶ... τῶρα... εἶα... ζεύγος... μετ'... ζεύγος...*

- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινοῦ, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λούρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *λώρα...*

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου ; *Ἀπὸ... ἔχ. μετ'... φαλαῖα...*

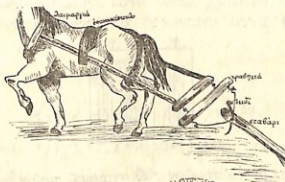
Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

* μετ' ζυγόν

.....

.....

.....

α) Ποῖος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σημερινόν); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος). 2) γυναίκα. 3) υπηρέτης. Σημειώσατε ποία ἡ συνθήκη εἰς τὸν τόπον σας ἐβ' ἄνδρας... γ' α... κτηνάρχης...
Διὰ λαοφρον.

τοῦ ἀνδρὸς ἢ ἄλλος): 2) γυναῖκα 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποῖα
ἢ συνιθεῖα εἰς τὸν τόπον σας. 4) ἄλλος 5) ἄλλος 6) ἄλλος 7) ἄλλος 8) ἄλλος 9) ἄλλος 10) ἄλλος

[illegible]

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) *Γε. Θεοῦρα... Κοῦ... Τ. ν. χ. ν... δ.*

ΕΙ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν, ἢ γράμμα, καὶ ἄλλο τι, ὅπως
ῥαπτοῦς εἶναι. ὅτι. πῶς. βῶν. ἔκπνται. με' το. καλακρίδι (το' εἶναι)
ρί. τῶν ^{μακρῶν} καί. οὐ. ἔκπν. γὰρ. να. ἢ. γέν. τῶν.

2) Πώς γίνεται το ζεύξιμον εις τὸ σιδηροῦν ἄροτρον. $\text{Fe} + \text{C} \rightarrow \text{Fe}_3\text{C}$

σταθάρ, ἀναι, κοντόν, και, λαι, τα, χανρα... του. γ. ν. του
ἐναννται, ε! χ. ν. α. δ. ο. σ. με, τον, χαν. τον, του, ε. δ. η. ρ. ο. υ. α. ρ. ο. υ.

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργανον· μὲ σχοινί, τοῦ ὁποῖου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζώων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).

Με. ἐχρην... (ἴδω ἔχρη). ἀποβλέπει με νόκ... εἰς... εἶα... κε
κατα... τῶν... ἴδω... (βοή). ἦ... εἰς... μαχαίρας... χῶν...
ὁ κων

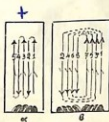
7/
Ovwv.

* Ηέκοινα γούρια και ευχόμενα είν
Κεραγίν των

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερα) τὸ ὄργανο. Ὁργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὥς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Τὸ ὄργωμα ἐγένετο καὶ χύμαται καὶ σὺ πύρον.
 ὁ γὰρ πύρον μὲν εὖ ἔχεται α

ἡ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Σημειώσατε μέ τό σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων
τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρῆσει εἰς τόν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχη
ἄλλος τις τρόπος ὀργωματος σχεδιάσατε καί περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργανο τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη)
εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ ἀποτοριές, ντάμιες, σασιές, μεσδράδες
κ.λ.π.) ;

Καὶ ὁ βυρρὰ καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος... ἐγένετο καὶ...
χίνας... εἰς ἀπρίλιον (βυρρὰ).

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρὶς (ἡ σποριά) ; μὲ ἀύλακιάν ;

ἡ χωρίτης με ἀντακίδου ἢ με πρὸς ἰδους εἰς δια-
φορετικὰ συμπτώματα τοιαυτῶν μὲν βίβλων ὄντων

- 6) Πού υπάρχει ή συνήθεια να γίνεται ή σπορά του σίτου και άλλων δημητριακών μόνον με σκαπάνη, δηλ. να μη χρησιμοποιείται άροτρον ; Α.Ε.ν...ν.ω.ρ.χ.η...τ.ε.τ.α.α...ε.ν.η.θ.ε.α.....

- 7) Ποιοι τρόποι ή είδη οργώματος (άρροτρίσεως) ήσαν εν χρήσει παλαιότερον (ή σήμερον). Δηλ. ή διάνοξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὕνι· καθέτως, πλαγίως, βαθιά κλπ.
- αὐλάκων... ἀπὸ τοῦ ὑνίου... πλάγιον...

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων.

... εἰς... ἄνωγαντα... καὶ... εἰς... ὀργώματα...

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

Παραίετες... τὴν... ἀνέριζιν... καὶ... τοῦ... καλοκαιρι...
ἐγίναντο... 2, 3, 4 καὶ 5 ὀργώματα...

Τὸ... κοῦτο... ἐξέχετο... καλλουργία... καὶ... δάκτυλο... δι...

ὁ... καὶ... ὀργάνωτο... 3... καὶ... ὁ... καὶ... ἐξέχετο...
ἔλαβεν... 3... 4 ἀλέτρια... τὰ... γίνονται ὀργώματα... ἐξέχετο...
2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Πρὸ... τῆς... σποράς... δὲ... ὀργάνωτο... καὶ... ὀργάνωτο...
καὶ... ὀργάνωτο... τὸ... ὀργάνωτο...

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰν-
νάπαιυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

Μὲ... τοῦ... ὀργάνωτο... δὲ... ὀργάνωτο... καὶ... ὀργάνωτο...
Διὰ... τὸ... ὀργάνωτο... καὶ... ὀργάνωτο...

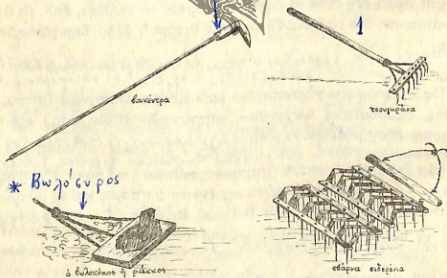
- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ καθὲ εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κρι-
θῆς, ἀραβοσίτου, ψυχάνθων, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ
ποίαν ἐποχὴν... καὶ... ὀργάνωτο... καὶ... ὀργάνωτο...

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν.
π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμ-
βανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; β) ... ὀργάνωτο...
εἶναι... καὶ... ὀργάνωτο... καὶ... ὀργάνωτο...

Ἐπὶ... τῶν... ὀργάνωτο... καὶ... ὀργάνωτο...
τὸν... ὀργάνωτο... καὶ... ὀργάνωτο...
β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρί-
ζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρουτία) κ.ἄ. καὶ τὸ ὄνι κατὰ
τὴν ἀροτρίαν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

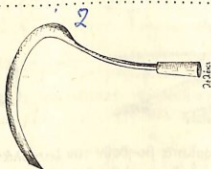
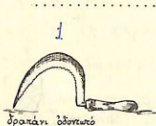
[illegible]

καὶ ἡ ἐκκλησία... καὶ ἡ ἐκκλησία... καὶ ἡ ἐκκλησία...

[illegible]

— 10 —

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)
 Μ.Ε. δρεπάνι... τῶν ἐργαζομένων 1 καὶ 2

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ.....ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). Μ.Ε. δρεπάνια

ἢ ὀδοντωτὰ μαχαίρια μικροῦς 15 ἐκ.
 (μόνον ἢ ριζῶς)

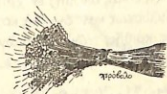
- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

εἰς ἄλλα ἔργα καὶ εἰς ἄλλα ὀδοντωτὰ... ὡς...
 ἐργαζομένων... 1 καὶ 2... (τῶν... ἀνὴρ... δρεπανιστῶν).....

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

Μ.Ε. ... ἀνὴρ... ἐχέει... ἰδιαιτέρως... νομοθεσία...

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
 λοῦνται ἀγκυαλίες. *Μίχα δραχματά, πιασματά, κανονν...
 ρια... ἀγκυαλίες... Πολλὰ ἀγκυαλίες, κανονν... χιρόθε, ρε,.....*

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 θερισταί, οἱ ὅποιοι ἦρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
 σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τρόπου καὶ ποῖον ; *Μνικαδεν... εἰς...
 γυν... ἀνδρες καὶ γυναῖκες...
 Πότε... εἰς... ἤρχονται... ζηναι...*

2) Πῶς ἡμερίζοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
 ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
 εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἄνευ
 φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
 εἰς τὸν τρόπον σας ὀνοματολογίαν).....

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
 λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
 τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
 λοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
 κόπωση (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;.....

*Ὁριμέναι καὶ ὁριμέναι... ἔβαζαν... καὶ βάθον
 εἰς... γυναικῶν καὶ εἰς... εἰς... χεῖρας...
 ἄν... ἔφερόν... εἰς... φαρ... εἰς... εἰς...
 εἰς... ὀφθαλμοὺς... εἰς... μέσην... των...*

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

Πάντοτε... ἡρξίτον... καὶ... ἀρχίζον... καὶ... πόρᾳ... ἡμέρα
 Δουλεύει... τῶν... θερισμόν... ἂν... δίδον... ἐγγραφέα... εἰς τὴν
 ἡμερομηνίαν

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμόν σχετικά τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. Ἐτραγουδοῦσαν... ὅσα

ζυγία... διαφορὰ... μαντινάδες... ἀλλὰ... γίγνεται... ὡς... ἐχέμεν... μέ... τὸν... θερισμόν...

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν πού μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράφετε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι εἶδημον.

Ὁνδεύετε... ἀρ... καὶ... πόρᾳ... ἀρ...

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

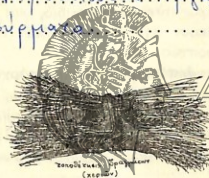
- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμόν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; Ἐξαπλῶ... καὶ... ..

καθίστασιν... τῶν... ἐξαπλῶ... ἂν... ἔτι... εὐδύνει
 μετὰ τὸν θερισμόν... δίδον... ἂν... δίδον... ἔτι... ἀρ... ..
 εἰς... ἡμέραν... ἢ... μέρος... ἀνεῖς.

- 2) Πῶς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὥς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Οἱ χυκαὶ καὶ ἔδιναν καὶ δίνον. τίς ἀγκαλιὰς...
καὶ οἱ ἄνδρες... τὰ ἔκαναν χερὸ λοχα, ἰλαχα...
ἔκτερον ἔδιναν τὰ μετ' ἀγκοδιέταις, τυχνηταῖς... ὡχοινοῖα
με... μινρεῖς, ἐχιγες, ἀλατον ὀβιτρεῖς, ὡ! κροδάριον
Οἱ μινρεῖς οἱ ἐχιγίς... ἔπαι... δάμναι...
Δεν ἔχρησι μρωσιπύσαν... ἐρχαχῆο... Τύρα... δέναν
εἰς... με... ἑρματι...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκentrώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκentrώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐποποθετοῦντο ;

Τὰ δεμάτια... ὡν χκεν... ὡν χκεν...
εἰ... κατὰ... ὡν...
εἰ... ὡν... ὡν...
.....

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

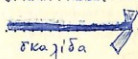
- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; Ἡ καλλιέργεια ἤρχισεν ὑπὸ ἑκατὸ ἐτησίων ὡν.

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

...ἡμεῖς... ἰβηριανὰ πλοῦν... ἐ.ω.σ... καὶ... τοῦ... ἡμεῖς... πλοῦν.

2) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν. Παραμεινόμενα... Σχολασμοὶ καὶ ἑρμ.

η: Οκαδανη (Γκα) (Βα)...δ.η. ηερο.η...χ.ρ.η.β.η.α.δ.η.σ.ν
ν.η.η...καη...δ.η.η.ε.ρ...α.ρ.ε.ρ.α.....

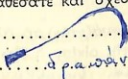
στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερα ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρά-χόρτα (π.χ. σανὸν, τοιφύλλι, βίκον); Ἐάν ναι, περιγράψατε πῶς ἐγένετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. *Γ.Π.Θ.Α.Ρ.Α.Ζ.Ο.Ε.Θ.*

Φθινόπωρον... εὐαίρων... ἀνέστηλος... ἡρώων... καὶ
ἡδονῶν... αὐτὰ... τὸν... Μόνα... ἡ... ἡ... ἡ... ἡ...
... ἡ... ἡ... ἡ... ἡ... ἡ... ἡ... ἡ... ἡ... ἡ... ἡ...
... ἡ... ἡ... ἡ... ἡ... ἡ... ἡ... ἡ... ἡ... ἡ... ἡ...
... ἡ... ἡ... ἡ... ἡ... ἡ... ἡ... ἡ... ἡ... ἡ... ἡ...

2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σάνος καὶ μέποιον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.). *Με. ὠρῶν σὺ ἐν ὕπνῳ. ὁ γὰρ σάνος ἔστι. ὁ δὲ σάνος ὁ δὲ σάνος*

(Παραθέσατε και σχεδιάσματα ή φωτογραφίες).....

3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο ; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

Διὰ τὰς ἐκείνων ἐκπύοντο οἱ σπυγδαί, μετα-
 εδένοντο αὖτως ἐὰς ὁμαλὰ τῶν σπυγδαίων ἀ-
 πλαῶν.

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. ΣΥΝΕΚΕΝΤΡΩΝΟΝΤΟ πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Συνέκρινε πάλιν τον ο. ης. εα. εβ. ενι.....

2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος όπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμὸν
δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά,
θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις; εἰς σωρὸν;
Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως;

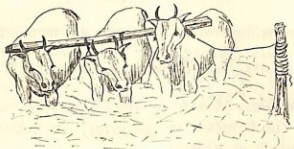
Ἐρχετο... ὁ... ἔσται... κατὰ...
 ῥὰς... τῆς... ἑνὸς... κ.κ.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνεκὰθεν εἰς τὸν τόπον σας ἄλωνι διὰ τὸν ἄλωνι-
 σμὸν τῶν δημητριακῶν ; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρι-
 σμὸς τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον
 χῶρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἄλωνι ;

Π.δ.ν.α.α.ε. . . ὑμῶν . κ.ρ.ν. . ἀγῶν.α. . και' . ἀγῶν.ι.γον.τ.ο. .
κα' . β.υ.ρ.η.τ.ρ.ια.κα'

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἄλωνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμού, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας, ἢ ἔξω τοῦ χωρίου. Εἰς ποίαν θέσιν; Τὸ αὐτὸν οἶκον ἐν τῇ αὐλῇ...

Ελασιν. 50-100 μ... και... χερσίν. Οβρα. κα.
 ἀνέχον. εἴτινα. ἡλικία αὐτὰ. κατὰ... πεινῶτον..
 ἐρῶσαν ὥστε νά' ᾔχωνται, ὅταν φυσῇ ὁ βοριάς.

[illegible]

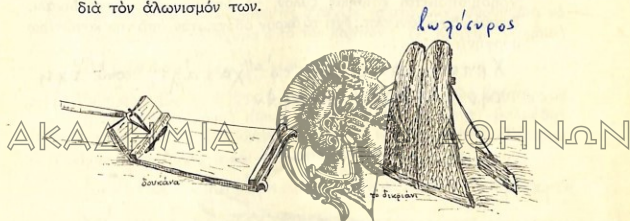
- α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ἰζῶν (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἁλω-
 ρίου ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς, στρουλουργός, δουκάνη, βουκάνη κ.α.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦν εξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὥς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ἰζῶν, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Τὸ ἀρχὴν ἔργα. ἔχοντα δια... τῆς... ἀντιφωρᾶς... τῶν...
 τῶν... ἀρχῶν... καὶ... τῆς... καθ' αὐτὴν... τῶν... ἐκείνῃ...
 καὶ... τῶν... ἀποδῶν... τῶν... τῶν... ἡ... ἐκείνῃ... ἀντιφωρᾶς...

- 20 —

τες και σχετικας φωτογραφιας η ιχνογραφηματα). Τα εχωνι
 εμελα. τωρα. γινονται. με... μη. χανω... η... λωζόετρον...
 διαρρηκτικον... τα. τωρα. ωρι. εφ' εραντο... ενδεδεμενα εις
 βειρα. δια. εχωνων... τα. εσοτα. εχρηματιζον... μηχανισμ...
 ωριζ. τω... μηχανων. τω... τω... ..

γ) Που αντι του αλωνισμού δια των ποδων χρησιμοποιειται και μη-
 χανικον αλωνιστικον μεσον π. χ. χονδρη επιμηκης σανις εις
 εν τεμαχιον η δυο, προσαρμοζόμενα. Αυτη ωπλισμενη εις την κάτω
 επιφανειαν δια κοπτερων μεταλλινων ελασμάτων η άποσχιδων
 σκληρου λιθου εξαρτάται εκ του ζυγου εξευγμένων ζώνων, σύρεται
 δ' ουτω κυκλικώς εντός του αλωνιου επί των έστρωμένων σταχύων
 δια τον αλωνισμόν των.

Σημειώσατε, εάν απαντή εις τον τόπον σας το αλωνιστικόν τουτο
 μηχανημα η άλλο τι, το όνομα αυτου (π. χ. δουκάνη, δικριάνη,
 βωλόσυρος), περι της κατασκευής του, το σχήμα και τας συνθήεις
 διαστάσεις. Από που το έπρομηθεύοντο παλαιότερον και σήμε-
 ρον. Επίσης πώς γίνεται η χρήςις του και δια ποια δημητρι-
 ακά. Ηλωνίζοντο (η αλωνίζονται) όλα τα δημητριακά με αλωνι-
 στικόν μηχανημα; Μήπως π.χ. η κριθή και τα όσπρια (κουκκιά,
 ρεβίθια κ.ά.) ήλωνίζοντο δια των ποδων ζώνων ζευγνυομένων και
 περιφερομένων επί των σταχύων τούτων;

Τα όβρι
 α αλωνι
 ζονται με
 λωζόετρον
 οταν ετνα
 σωλα η
 με τω α
 μένον δ' αυ
 η να λίζα

Χρησιμοποιηται και... τωρα... ε... λωζόετρον... χονδρη
 επιμηκης... θανής... η... φέρει... εις... κατω... τω
 γανθων... της... κεμαχια... εκ... ρω... λ'δον... η...
 δ'ανω... εχρηματι... ε... ει... ει... και... ευρι
 και... η... τω... ε... δια... (των ε...)

η δια χαμουρι... (των...)
 η φέρει... (των...)
 η εξάρτυεις... (ως εις...)

δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

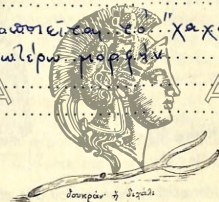
Ὁ ἄλωνισμός ἀρχίζει γύρω 9-10 π.μ. καὶ
σταματᾷ γύρω 4 μ.μ. (ἴσως ὥραν ἔτι
ἢ μετὰ τὴν γένεση)

12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράν κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

Χρησιμοποιεῖται ἐν... "χαχάχι", ὡς ἔχει
τὴν κατωτέρω μορφήν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

δουκράν ἢ διχάλι

13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχους ;

14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
φ' ἐκέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

Δεν ὑπάρχει εἰδική βέργα

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ, ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν

Λέγεται... "δούλα", ἢ... "βύμαρμα", ἢ... ἄλωνιζονται
 200... 7-10... δούλες... ἀναβόλως... ἐπὶ θερμοκρασίας...
 "ὅσο μεγαλύτερα ἡ θερμοκρασία τόσο περισσότερα ἄλωνίζονται.
 ὅτιντα (διὰ τὰ ὅτιντα)
 ὅτιντα (διὰ τὰ ὅτιντα)

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

Λέγονται... "μάλαμα",

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικὰ τοῦ ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικὰ ἀλωνιστὰς (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τοσπανηδες, καλούμενοι ἀλωνιστὰς καὶ ἀγωγιάτες) οἱ ὅποιοι εἶχον βόδια ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν

Καλεῖται... ἄλωνιζον... τὰ ἰδικὰ... εἰς... δημητρια
 καὶ... με... δικὰ... εἰς... γῆν.

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρήσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Δὲν... ὑπῆρχεν... οὐτε... ὑπῆρχεν... εἰς...
 ... ἔχον...

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

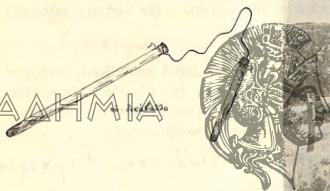
- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).....

κοπανοὺς στρουγγιλοῦ

ξύλο κομμένο διὰ τὸ κοπάνεμα
μικροῦ καρποῦ δημητριακῶν...

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οικογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ;

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναι, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ἐτραγουδοῦσαν... μανθι
ναῖδες... ἀλλ' ἄσχετες... μέ' ὑψιν... ἐργαζομένην...

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνετο χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπινοήσας (πρόσωπον, συνταξιογράφος κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) Τοῦ 1965 τὴν 31 Σεπτεμβρίου.

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.....

Οἱ στάχυες... λειῶμα... ἐτοιμασμένοι... μάλαμα...
λέγονται... μάλαμα... τὸ ἐργαλεῖον... μέ' τὰ
δίστιχα... σωρεύεται... μάλαμα...
καὶ... θρινάκι...

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Ἰέχῃ..καί..εἰχε...ἰωτ'μηκες...εχῆμα.....
Δέν..καρφώνειται..τίποσ'ε...ὄντε.φύγεταί..χι...

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

Με'θρινάκι.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνῶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ὁμοιβῇ ;

Ἰννήθως.οἱ.ἄνδρες.λιχνούν.ἴθ'α.ν.εἶναι..ζυγαρχῇ...
βοηθούν...καί..αἱ.γυναῖκες.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινες τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Μεχύνται.κόντυλα.Κατα'..το.λίχνισμα..σπύγουν...
εἰς.τὰ.ῥόδα.των.τοῦ.μαζαματος..(τὴν.δοκιμασίαν.ἡρω
ραίν.του).καί.ἀπ'ἐκτ'ισαματέρευνται,,(κεκονσίδυνται.)
με.κεκονσίδει.Δέν.γίνεται..δυνάμειν.ἀφ'νιερμα.στ'αφ'αφ'α
αὐτὸν.αὐτὸν.αὐτὸν.

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξὶς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

.. Δέν... χίνετα... χέχοιο... ἀγώνισμα:

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμένοντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

Με. 'κέκι.να,,..ρί.πει.τα. ..ἀ.ψ.δ. ..ῥ.γα. ..δύ.ο. ..φι.ί.ου.ν. μέ.τρα.ν
(ῥ.γον. ἐφ. ῥ.ος. καὶ. γι.χνι.α.ζαῖ. ..ῥ.χαν.τος. ..εἰς. τ.ην. ..ἀ.να.κα.σι.ν. ..φι.ί.ου.ν
ταῖς χεῖρας). Ὁ ἀνεμος φέρνει τὰ 'κότυλα. Ὅσα δέν. ..ω.α.ρ.ν.ε.
κα.θ.α.ρ.ί.ζ.ον.ται. ὑ.πὸ. γ.υν.αι.κῶ.ν. δι.ὰ. σα.ρῶ.θ.ρου.

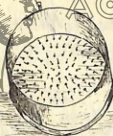
Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὥς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

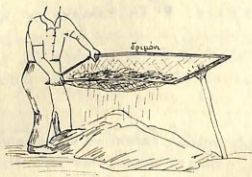
ΔΟΗΝΩΝ

κόσκινο παλιό δερμάτινο

κόβρος ἢ ἀριλόγος

ἐριμόν

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

Δέν ἐφύλατται ἡ διατίραν ἐργασίαν τοῦ ἀποστόλου.
 μὴ ἐργασθῶς εἰς τὸ καθαρίσθαι διὰ τῶν χειρῶν,
 οὐκ ἔστιν ἄλλο, ἀλλ' ἡ πίστις καὶ ἡ ἀγάπη.
 ἀνέμεται...

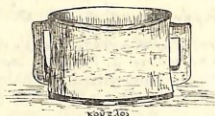
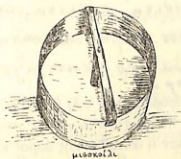
- Γίνεται καρρός. Έτσι που φράζεται με κόκκινο
 στο γυμνάσιο. Μετά φράζεται, εις την ^{Κορυφή} του βω
 ρού. Ες κύκλῳ. Εἰς σταυρῶν. ἑνὸς τοῦ κύκλου καί
 εἰς τὸ κέντρον τοῦ κύκλου. Καρφώνεται τὰ δρε
 νάκι. Μετά τὸ ποιοῦν, μεταβαίνει εἰς τὰ βακκιά...
 Δὲν φοβόμην τὰ εἶδη τοῦ γεωργίου.

- ... Δέν ὑπάρχον οὐτε ὑπάρχον ἄλλα ἔδωκα...

- 28 —

χωρητικότητα του εἰς ὀκάδας, εἰς κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

Ἰδὲ...τα. ὁ. "μανκατάς" (κρατικός...φόρος)...Ἰδὲ...τό
10...καὶ...παράγωγι...μὲ...καμψανό... (εκατόγρα)...Δέν...ἔχρη
σι...μο...το...δοχεῖον...ὡς...μετρη...τής.....

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἁλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

Κατεβάλλοντο...τό...καμψανό...καὶ...ἀγροφυλακιά
κιάτικο...ὄσον...καίρον...ἦσαν...ἀμίδει...εἰ...ἔφρεν...καί
ἀγροφυλακίαι...ἔτε...ἀπὸ...τό...ἔχων...ἔτε...ἀπὸ...τό...
σφί...τι.....

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνηθείας) Ἰδὲ...το...οἰκίαν...Ἰδὲ...κατέβη...σφί...ἀπὸ...
κι...τι... (ἀμίδει...κατὰ...μεν)... ..

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

ΚΕΥΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΑΙΘΡΟΝ ; ... *Εἰς τὸν ἐχθρῶνα ἰσχυρο*
τε

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογή τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχους ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; . . .

Μητὰ τὸ ἀνύμνημα μὲν εἰδικὰ κοδκίνα, ὡς...
 κρήνην, νὰ εὐχῇ ὁ ἀνύμνητος ὠρεὸς τὸ εὐχόμενόν
 νος καὶ κατεστραμμένος ἢ ἴρα κτλ. Κοδκίνα ἤτοι
 καὶ μένι ὁ ἰκανὸς ὡρὸς ὠρεῶν.

- 6) Μήπως όπου γίνεται ἡ διαλογή τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατασκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων, τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ ; .

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα της· ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; . . .

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν τόπον σας ἀναμμε φωτιᾶς εἰς τὸ ὕπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστουγέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρτίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Μόνο το Μέγα Λάββαο το μεσσηχίον και χεται
ο Ιησούς.

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποίαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

καίγονται... ζύγα... εἰς... τὴν... αὐθιγὴν... τοῦ... ἑκκλησιαστικοῦ
 ἡ... ἐκ... ὅ... αἱ... χωρὶς... αἱ... γὰρ... ὡς...
 καὶ... καί... τὸν... ἰούδα... εἰς... τὸ... ὡς...
 τὸ... Μεγαλὸν... τὸ... μέσον...
 τὸ... μέσον... τὸ... μέσον...

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

.....Ὁφανός.....

β'. 1) Ποιοὶ ἀνάπτουν τὴν πυράν· παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ;...

Συνήθως τὰ παῖδια. Ἄν. ἀσχετοῦνται καὶ
μεγαλῶς.....

2) Ποῖος ἢ ποιοὶ συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος ;

Τὰ παῖδια μαγνέουν. καὶ ζύγα. Τὰ παῖρνον. ἀπὸ
τὰ ὀφίτια. με' ευχρηστέειν τῶν οἰκοδεσποτῶν. Ἄν. δὲν
δῶσουν τοὺς καὶ κρέβουν. Φέρουν καὶ ἀπὸ τοῦ δάσους ξύλα.

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Τὰ παῖδια φηγαίκεν. καὶ κόβουν ζύγα ἀπὸ τοῦ
δάσους, φέρουν. ἀπὸ τὰ ὀφίτια ἢ τὰ κρέβουν. καὶ
τὰ τεσσάρων. εἰς τὴν πυράν. τὸν δὲν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΟΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, εὐχκαί, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

Ἄν. γέγχεαι. τίφους. Μόνον. ἀναβόνται. κρολίδει...

αἱ. ὀφίτια. φετοῦνται. εἰς. εἰς. ἀέρα. Μ.ε. τὰς...

κροτίδας. δ.η.μιανρχεταί. ἀτμ.ἀβραίρα. παρὰς.:

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

Ἄν. χι.ν.α.ν.ται.....

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτόμαγιᾶς κλπ.)

καίεται... ὁμοίωμα... ἀνδρῶν... (ἐν τῷ ἔσθ.)... μέ...
 ρουχα... κ.λ.θ... ὁδὸν... ἔξερων...

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς)

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

Ἄρ. ὁ τροχὸς... ἔπειμα... ὁ δρανὴς... μέ... διαφόρους...
 θυμὸς (θυμάρια)... καὶ... ἀναστόμ... ἀπὸ...
 γύρω... γύρω... τὸν... ὁρατὸν... θων... ἀκού...
 χαρὰν... Γύρω... παρακροχ... οἱ... χωρ... κοί... ἔχο...
 χιτῶνες... ἐπιτεχνία... ἡ... καὶ... ὁρατὸν... (κα...
 τοῦν... ὅτι... ἦσαν... ἐπὶ... ἐποχῆς... ἐν... μὲ... ὡρι...
 ὁδὸν... ὅτι... κλημμένα... ἢ... μὴ... κ.λ.θ.)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ